

บทที่

บทนำ

อาชิตฺย เป็นอาชิตฺยที่ได้รับการยกย่องมากอาชิตฺยหนึ่ง เพราะเป็นอาชิตฺยที่เกี่ยวกับการ
ประสิทธิประสาทวิชาหรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนรุ่นหลังโดยตรง การยกย่องครูและอาชิตฺย
ในประเทศไทยเป็นเรื่องที่ปฏิบัติมานานแล้ว ดังจะเห็นได้จากถาวรที่คนไทยมีประเพณีการไหว
ครู ซึ่งเป็นการแสดงการมอบตัวเป็นศิษย์ การเคารพและรู้จักกตัญญูต่อบุคคล หรืออาจจะเห็น
ได้จากถาวรไหว้ครูก่อนการรับรองห้องเรียนหรือก่อนสอบ เช่น การชกมวย เป็นต้น

นอกจากครูจะเป็นบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดวิชาความรู้จริงเป็นที่นับของแล้ว บทบาท
ครูที่เกี่ยวข้องกับการศาสนาอาจเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้คนยกย่องครูและอาชิตฺย กล่าวคือ
แต่เดิมผู้ที่เป็นผู้ถ่ายทอดศาสนาเรียกว่าพรหมครู เช่น พระสงฆ์ บวชหลวง หรือโยคี เป็นต้น ผู้เป็น
ศิษย์จะฝากฝังตนเองกับท่านเหล่านั้น และแม้ว่าการสอนเพื่อให้เข้าใจศาสนาดีซึ่งขึ้นอาจจะ เป็น
วัตถุประสงค์เบื้องต้น แต่กระบวนกรเรียนรู้นั้นก็มีความจำเป็นจะต้องเรียนเนื้อหาอันนอก ขียนได้
ด้วย การศึกษาจึงใกล้ชิดกับการศาสนามากนับแต่ขณะนั้นก็ยิ่งเห็นได้จากโรงเรียนตามวัดต่าง ๆ
เป็นต้น

ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่ศึกษาร่วมเรียนกับผู้ถ่ายทอดศาสนานี้มีจำนวนน้อย โอกาสที่ครูจะใกล้ชิด
กับศิษย์จึงมีมาก บางทีจะเห็นว่าศิษย์ไปอาศัยอยู่กับครู เช่น อาศัยอยู่ที่วัด เป็นต้น ความ
เป็นครูจึงไม่จำกัดแค่นั้นในทางวิชาการเท่านั้น แต่ได้ครอบคลุมการดำรงชีวิตกันขึ้น ๆ ด้วย
เหตุฉนั้นครูจึงใคร่ชื่อว่า เป็นพ่อแม่ของของผูเรียน ความเคารพรักและยกย่องที่มอบพ่อแม่แก่
พ่อมาเป็นความคิดความรู้สึกรักหรือทัศนคติต่อครูทั่วไป

^๑ เสรฐียรโกเศศ ชีวิตชาวไทยสมัยก่อน โรงพิมพ์บ้านทองถิ่น พ.ศ. ๒๔๙๐ หน้า ๑๕๐

^๒ Encyclopaedia, Volum ๗, 1959, 965 - 967

^๓ เสรฐียรโกเศศ แหล่งเดิม หน้า ๑๑๕

ทัศนคติต่อการเป็นครูนี้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเตรียมตัวสอน ในด้านตัวครูเองการเตรียมการสอนจะเป็นไปในรูปใดก็ตามส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับทัศนคติต่ออาชีพของครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการจะเปลี่ยนแปลงไปตามทัศนคติของครูผู้สอน เช่น ถ้าครูมีทัศนคติที่ดีก็จะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างภาคภูมิใจ และมุ่งให้มีคุณภาพดีในการสอนของตนพร้อมทั้งจะรู้สึกมีความสุขในการเป็นครู แต่ถ้าครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาชีพของตนก็อาจจะนำไปสู่การถอนตัวประกอบอาชีพอื่นเมื่อมีโอกาส ผู้ที่ควรจะมีทัศนคติครูเป็นอย่างดีเพราะได้เรียนมาโดยตรงอาจคิดเหมือนอาชีพอื่นแล้วก็เป็นได้ ก็จะเห็นใจจากนักเรียนเมื่อมีทัศนคติที่สำเร็จการศึกษาจำนวน ๓ ใน ๓ ของการศึกษาคอนหรือมีต้นจะเปลี่ยนไปเป็นอาชีพอื่น ทั้งนี้เพราะนักเรียนเมื่อมีทัศนคติเหล่านี้เห็นว่าอาชีพครูไม่ดีและไม่ก้าวหน้า เป็นต้น

นอกจากนั้นทัศนคติต่ออาชีพครูของผู้ที่ไม่เป็นครูยัง เป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ช่วยหรือไม่ช่วยส่งเสริมให้เขาพร้อมใจเลือกการสอนเป็นอาชีพ ถ้าคนส่วนใหญ่ในสังคมหนึ่ง ๆ ถูกอาชีพครู ผู้ที่มาเป็นครูอาจมีเป็นจำนวนน้อยที่จะมีคุณสมบัติในการทำงาน ขอบเขตการถูกเลือกโดยประ โยชน์ของส่วนรวม หรือมีจำนวนผู้ที่ประกอบอาชีพครูส่วนมากอาจ เป็นผู้ที่ไม่สามารถมีอาชีพอื่น ๆ ก็เป็นได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าคนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้ทั้งเกียรติ ความรู้ และเป็นอาชีพที่ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจสังคมให้ดีขึ้น ผู้ที่ประกอบอาชีพครูอาจมีจำนวนมาก นอกจากจะมีจำนวนค่อนข้างมากการเลือกเต็มแล้วคุณภาพของคนเหล่านี้ก็อาจสูงและเหมาะสมกว่าคนอื่นอีกด้วย

เนื่องจากทัศนคติที่มีต่ออาชีพครูเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง จึงได้กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับการที่สังคมทั่วไปรวมทั้งสังคมในโรงเรียนและในวงการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ความเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครูซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและหน่วยงานที่วางแผนเกี่ยวกับการศึกษา

Herber Senneker, Psychology in Education 4th ed. New York, Kagakusha Company, LTD. 1964, 123

ความมุ่งหมายทั่วไป

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความมุ่งหมายเฉพาะ

ความมุ่งหมายมีดังนี้คือ

๑. เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลที่มีต่อการเลือกอาชีพครูระหว่างครูชายกับครูหญิง ครูโรงเรียนรัฐบาลกับครูโรงเรียนราษฎร์ ครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา และผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

๒. เพื่อเปรียบเทียบระยะเวลาที่คาดว่าจะบิตอาชีพครูระหว่างครูชายกับครูหญิง ครูโรงเรียนรัฐบาลกับครูโรงเรียนราษฎร์ ครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา และผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

๓. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครู ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และงานทั่วไปของครูระหว่างครูชายกับครูหญิง ครูโรงเรียนรัฐบาลกับครูโรงเรียนราษฎร์ ครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา และผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

๔. เพื่อเปรียบเทียบสนั้กับระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู กับอิทธิพลที่มุ่งใจให้มาเป็นครูของผู้ที่เป็นครูแล้วและนิสิตฝึกหัดครู

สมมุติฐาน

สมมุติฐานมีดังนี้คือ

๑. ไม่มีความแตกต่างระหว่างอิทธิพลที่มีต่อการเลือกอาชีพครูของครูชายกับครูหญิง ครูโรงเรียนรัฐบาลกับครูโรงเรียนราษฎร์ ครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา และผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

๒. ไม่มีความแตกต่างระหว่างระยะเวลาที่คาดว่าจะมีอาชีพครู ของครูชวกับครูหญิง ครูโรงเรียนรัฐบาลกับครูโรงเรียนราษฎร์ ครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา และผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

๓. ไม่มีความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู ของครูชวกับครูหญิง ครูโรงเรียนรัฐบาลกับครูโรงเรียนราษฎร์ ครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา และผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

๔. ไม่มีความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครูและอิทธิพลของแรงจูงใจที่จะมาบ่อาชีพครูของผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

ความเชื่อเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้สามารถวัดการ เลืออาชีพครู ความภาคหวังที่จะบ่อาชีพครู และทัศนคติต่ออาชีพครูได้

คำจำกัดความ

ทัศนคติที่มีต่ออาชีพครูในการวิจัยนี้หมายถึง อารมณ์ความรู้สึก และคุณค่าที่มีต่ออาชีพครู^๒ ความลักษณะแบบสอบถามของ Mori^๓ ทัศนคติจึงกล่าวเกี่ยวกับอาชีพครูในค่านรบรรพาคู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับงาน ระยะเวลาที่ตองการในคอนหยุคเทอม และคูลประโยชน์ของอาชีพครู

^๒ Serenson, H. อ้างแล้ว

^๓ Takako Mori "Analysis of Factors Influencing Motivation For Becoming a Teacher" The Journal of Educational Research. Vol 60(4) December, 1966, 174 - 179.

การวิจัยที่เก็บของ

✓ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้สำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ พบว่าการที่ครูเลือกอาชีพนี้ เพราะชอบอาชีพครู จำนวนครูเกินกว่าครึ่งไม่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ แต่การที่ครูต้องการเปลี่ยนอาชีพนั้นเป็นเพราะเห็นอาชีพอื่นดีกว่าหน้ากว่า และเพราะครูที่มีรายได้น้อยมีจำนวนน้อยมาก นอกจากนี้ครูส่วนมากต้องการให้ทางราชการจัดบริการเช่าซื้อที่ดินให้ ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นปกครองนั้น ครูจะติดต่อกับผู้นปกครองด้วยเรื่องการศึกษาเรียนเป็นส่วนใหญ่ และครูมีความเห็นว่าการที่เด็กประพฤติไม่ดีเนื่องจากผู้นปกครองไม่ร่วมมือกับทางโรงเรียน จำนวนที่ของการจะย้าย และไม่ย้ายสถานที่ทำงานมีต่างกัน ประเภทของความต้องการที่จะย้าย คือ เลือศึกษาต่อ

✓ ในปีเก็บข้อมูนี้ ชีรชัย ปุรณโชติ ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพครูของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าศึกษาในการศึกษา ๒๕๐๔ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรีหลักสูตร ๒ ปี จำนวน ๓๕ คน ซึ่งได้รับปริญญาหรืออนุปริญญาสาขาใดสาขาหนึ่งมาแล้ว ให้นิสิตตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครูทั้งก่อนเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ขณะกำลังศึกษาตอนออกฝึกสอน และหลังจากฝึกสอนแล้ว ผลการวิจัยปรากฏว่าก่อนเข้าศึกษานิสิตมีความต้องการจะเป็นครูเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีเกียรติยศของ ครูที่ดีต้องถ่ายทอดความรู้ได้ดี และยินดีจะไปสอนในชนบท ครูที่คนไม่เคยสัมผัสมักเป็นผู้สอนให้เขาใจดี นิสิตทั้งก่อนเข้าศึกษาและขณะศึกษาต่างก็มองหวังที่จะเป็นครูเพราะชอบอาชีพครู แต่หลังฝึกสอนแล้ว จำนวนผู้เลือกอาชีพครูลดลง โดยที่ความต้องการจะบ้คอาชีพอื่นมากขึ้น นิสิตส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติยศของ ครูที่คนไม่ดื่มต้อง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ "ผลการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ" กองวิจัยการศึกษา เล่มที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๐๔ หน้า ๑๐

“ชีรชัย ปุรณโชติ “ทัศนคติเกี่ยวกับความเป็นครูของนิสิตครุศาสตร์ หลักสูตร ๒ ปีที่เข้าศึกษาในการศึกษา ๒๕๐๔” โครงการศึกษา ๒๕๐๔ ๕๐ หน้า

เป็นบุคคลที่มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ แต่ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพเพราะเห็นว่างานครูเป็นงานหนักและรับฝึกหัด

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ นางน้อย ศิตศิริภานนท์^๑ ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนฝึกหัดครูจากวิทยาลัยครูจันทเกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา และวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ จำนวน ๔๔๔ คน โดยให้นักเรียนฝึกหัดครูตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่ออาชีพครูในเรื่อง ฐานะทางสังคม ความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาแล้ว อัตราเงินเดือน การศึกษาต่อ ประเภทของนักเรียนและชนิดของโรงเรียนที่ทำการสอน และการถูกส่งไปสอนในต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนฝึกหัดครูต้องการเป็นครู เพราะต้องการจะช่วยพัฒนาประเทศ มีนักเรียนส่วนหนึ่งที่เข้าศึกษา เพราะส้อมคิดเลือกได้แค่อะไรก็ศึกษาเรียนแล้วนั้นก็คิดว่าอาชีพครูมีประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม เป็นอาชีพที่ค่อนข้างสะอาดและใช้ความอดทนสูง นักเรียนเหล่านั้นยังไปสอนในชนบทด้วยซ้ำ แม้ต้องมีเพื่อนร่วมงานที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งในระหว่างครูกับครู และครูใหญ่กับครูน้อย นอกจากนี้จะต้องมีช่องทางที่จะเรียนต่อให้สะดวก นักเรียนฝึกหัดครูส่วนใหญ่ของดาชครูใหญ่ที่เป็นชาย และชอบสอนในโรงเรียนสหศึกษามากที่สุด เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะประกอบอาชีพครูและไม่เปลี่ยนอาชีพ แต่ส่วนหนึ่งไม่แน่ใจว่าจะยึดอาชีพครูตลอดไปหรือไม่ นักเรียนส่วนใหญ่พอใจอัตราเงินเดือนปัจจุบัน และเมื่อศึกษาแล้วนักเรียนจะขอลดวิทยฐานะถ้าเป็นไปได้ ถ้าไม่ก็ได้กลับก็จะเลือกไปสอนในเขตภาคการศึกษา ภาค ๑ ภาค ๔ และภาค ๑๒

ในปีเดียวกัน วัจน่า บุตุวานิช^๒ ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูชายและหญิงในจังหวัดเพชรบุรีและราชบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่าส่วนใหญ่เลือกอาชีพนี้ด้วยความคิดเห็นของตนเองโดยไม่ได้อิทธิพลจากอาชีพของบิดามารดา หลังจากฝึกสอนแล้ว

^๑นางน้อย ศิตศิริภานนท์ "การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูในภาคการศึกษาหนึ่ง" โครงการศึกษา ๒๕๐๓ ๔๔ หน้า

^๒วัจน่า บุตุวานิช "การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาภาคที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๓" โครงการศึกษา ๑๒ หน้า

นักเรียนเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู และคิดว่าครูที่ดีคือแม่ตาคกรวดาตอเล็ก ครูของประพดคี
 คนเป็นบุคคลที่มีกิริยาจาวจาเรียบร้อย นอกจากนั้นนักเรียนฝึกหัดครูส่วนมากไม่ต้องการเปลี่ยน
 อาชีพ และต้องการสอนในโรงเรียนรัฐบาลและในสถาบันที่เปิดโอกาสให้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม
 เรื่องเงินเดือนนั้นนักเรียนมีความเห็นว่าควรได้รับสูงกวาระดับที่ใ้ควางไว้ตามวุฒิเล็กน้อย และ
 นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาต้องการกลับไปสอนในภูมิลำเนาเดิม ถึงแม้ว่าจะไม่มีหรือผูกพันเรื่อง
 หน้าที่การ

ในทางประเทศ Robbins^{๒๖} ได้สร้างแบบทดสอบวัดทัศนคติต่ออาชีพครู กลุ่มตัวอย่าง
 คือครูหลายกลุ่มและนักศึกษาระดับปริญญาโทจากวิทยาลัยโคโลราโด รวมทั้งสิ้น ๔๑ คน ผู้วิจัย
 สร้างแบบทดสอบนี้โดยดัดแปลงวิธีการจาก P - technique ของ Seashore และ
 Hever จากการทดสอบหลายครั้งได้ค่าความเชื่อถือได้ประมาณ .๘๑ ก่อนที่จะใช้ทำการ
 ปรับปรุงแก้ไขใหม่เพื่อให้วัดความแตกต่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้วจึงได้ทำการทดสอบครั้งแรกกับ
 นิสิตครุศาสตร์ ๑๐ คน ครั้งที่สองกับกลุ่มครูในปีปริญญา ๘๕ คน ครูปริญญา ๔๒ คน และ
 อาจารย์บริหาร ๑๑ คน เพื่อหาค่าความเชื่อถือได้ซึ่งได้ประมาณ .๘๘ นอกจากนี้ผลการ
 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นั้นยังแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัย
 สำคัญระหว่างครูปริญญากับอาจารย์บริหารงาน

Mori^{๒๗} ได้วิจัยปัจจัยต่าง ๆ อันอาจจะมีอิทธิพลต่อการตั้งใจในการเป็นครู กลุ่ม
 ตัวอย่างประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยมิชิแกน เป็นชาย ๑๔๔ คน และหญิง ๓๒๕ คน
 ซึ่งมาจากครอบครัวยุคใหม่ค่านิยมอาชีพต่างกัน ผู้วิจัยให้นักศึกษาคอมแบบสอบถามที่เกี่ยวกับ
 ทัศนคติต่ออาชีพครูในค่าน เศรษฐกิจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม จรรยาครู ความสัมพันธ์ระหว่าง
 บุคคลกับงาน และคุณประโยชน์ของอาชีพซึ่งมีทั้งหมด ๒๖ ฏ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงพื้นฐานของ

^{๒๖}Russel Robbins "Measurement of The Attitude for Teachers toward Teaching as a Profession" The Journal of Educational Research, Vol 6 (7), Feb, 1966, 336-340

^{๒๗}Mori, Takako, วิจัยและ

การตัดสินใจเลือกอาชีพครู และระยะเวลาที่คาดว่าจะมีอาชีพครู ผลการวิจัยปรากฏว่าค่านิยมต่ออาชีพครูเกือบทุกข้อมีค่าสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบระหว่างชายกับหญิงพบว่าผู้ที่จะมีอาชีพครูที่เป็นหญิงจะมีทัศนคติต่ออาชีพครูไปทางค่านิยมสูงกว่าชาย และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางค่านิยมเศรษฐกิจและค่านิยมคอสตังคม เช่นระบบเกษียณอายุ โอกาสที่ครูลาป่วย รายได้ของครู โอกาสที่จะเปลี่ยนงานใหม่ ความก้าวหน้าในอาชีพ การยกย่องในสังคม ทัศนคติที่คิดต่ออาชีพครูในอันคุณค่าทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล จรรยาครู จะมีผลแรงใจผู้ที่จะมีอาชีพครูได้เสมอไป หรืออาจกล่าวได้ว่าแรงจูงใจที่จะมาเป็นครูอาจจะ เป็นผลมาจากทัศนคติที่มีต่ออาชีพ และความคิดเห็นของตนเองที่มองการมาเป็นครูด้วย

✓ นอกจากนี้ในปี ค.ศ. ๑๙๖๓ Walberg^{๑๓} จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของผู้ที่มีอาชีพครู กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาหญิงมหาวิทยาลัยฮิลลินฮอยส์ จำนวน ๑,๐๐๔ คน ผู้วิจัยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติโดยการให้อันดับค่าต่างๆ (Semantic Differential Question) เพื่อให้ผู้ตอบให้อันดับค่าจากหัวข้อ "เมื่อฉันเป็นครู" และ "ครูในโรงเรียน" แล้วให้นักศึกษาให้อันดับลักษณะต่างๆ ๕ ลักษณะคือ ความฉลาดกับความสะอาดเรียบร้อย (Brightness-Neatness) ความดีความมั่นคง (Goodness-Stability) ความเป็นคนเปิดเผยรู้จักง่าย (Accessibility) การแสดงออก (Expressiveness) และความหลงตน (Narcism) ผลการวิจัยปรากฏว่ามีความแตกต่างระหว่างหัวข้อทั้งสอง นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูมักจะใช้ความรู้และอารมณ์ควบคู่กันไปในการสอน และครูมักจะชอบเด็กฉลาดที่สามารถตอบปัญหาได้ตรงจุดมากกว่าเด็กที่ตอบหลาย ๆ แง่ ส่วนในด้านตัวนักศึกษากองเองพบว่าเขาอยู่ความลำพังกับเพื่อนนักเรียนมักชอบความคิดเห็นเพื่อแสดงความฉลาดของตน แต่เมื่ออยู่ในชั้นเรียนนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองน้อยลง มีความระมัดระวังเกี่ยวกับพฤติกรรม มักแสดงไปในทางที่เกี่ยวกับความดี ราวเรียงมีความสุข และมีความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของครูและผู้ที่จะมีอาชีพครูมีความคล้ายคลึงกันในด้านการชอบใช้เหตุผล การแสดงออกและการหลงตนเอง

^{๑๓}Herbert J. Walberg, "The Structure of self concept in Prospective Teacher" The Journal of Educational Research, Vol 61 No.2, October, 1967, 84-85